

บทที่ 4

การแผ่คลื่นของคอร์รูเกตเต็ดฮอร์น

เนื่องจากสายอากาศแบบคอร์รูเกตเต็ดฮอร์น สามารถใช้เป็นอุปกรณ์ป้อนสัญญาณไมโครเวฟปฐมภูมิ (PRIMARY FEED) สำหรับจานสายอากาศแบบแคสซีเกรน (CASSEGRAIN) ได้ ดังรูปที่ 4.1 ซึ่งอุปกรณ์ป้อนสัญญาณไมโครเวฟดังกล่าว จะออกแบบให้พลังงานส่วนใหญ่มีลักษณะแผ่ออกแบบลำแสงไปยังจานสะท้อนรอง (SUB REFLECTOR) ซึ่งเป็นรูปร่างเป็นไฮเพอโบลอยด์ (HYPERBOLOID) และสะท้อนคลื่นไปยังจานสะท้อนหลัก (MAIN REFLECTOR) ซึ่งมีรูปร่างเป็นพาราโบลอยด์ (PARABOLOID) ซึ่งจะป้อนคลื่นไปยังทิศทางที่ต้องการได้ กล่าวคือเป็นสายอากาศแบบจานสะท้อนคู่ (DUAL REFLECTOR ANTENNAS) ของระบบสายอากาศแบบช่องเปิด (APERTURE ANTENNA) ชนิดแคสซีเกรน

ในบทนี้จะเป็นการศึกษารายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างสนามที่ช่องเปิด (APERTURE FIELD DISTRIBUTION) ของสายอากาศแบบคอร์รูเกตเต็ดฮอร์นกับสนามแม่เหล็กไฟฟ้าที่อยู่บริเวณจานสะท้อนรองซึ่งอยู่ไม่ห่างจากปากฮอร์นมากนัก

4.1 วิธีการหาสูตรการกระจายของสนามบนช่องเปิดของท่อนำคลื่นแบบคอร์รูเกต

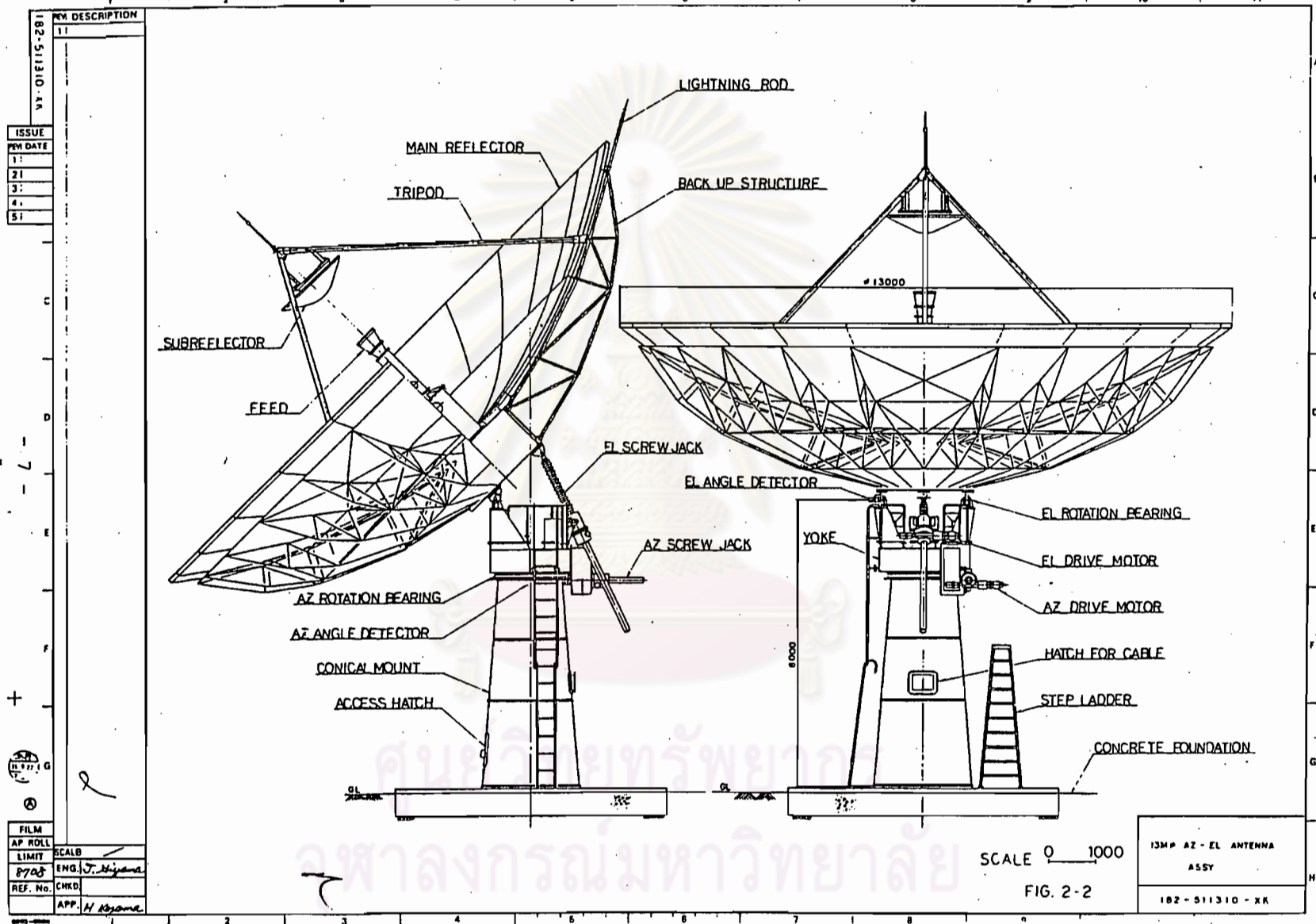
ลักษณะการแผ่คลื่นของสายอากาศแบบช่องเปิดแสดงได้จากการกระจายเชิงขนาด (AMPLITUDE DISTRIBUTION) และการกระจายเชิงเฟส (PHASE DISTRIBUTION) ของสนามที่ช่องเปิด

4.1.1 การกระจายเชิงขนาดของสนามที่ช่องเปิด

จากสมการ (3.1 ข) พิจารณาเฉพาะองค์ประกอบสนามไฟฟ้า $E_r(k_{cm} r)$ และ $E_\theta(k_{cm} r)$ จะได้ว่า

$$E_r(k_{cm} r) = E_o \left\{ J'_n(k_{cm} r) - C_m \frac{n J_n(k_{cm} r)}{k_{cm} r} \right\} \quad (4.1)$$

$$E_\theta(k_{cm} r) = -E_o \left\{ \frac{n J_n(k_{cm} r)}{k_{cm} r} - C_m J'_n(k_{cm} r) \right\} \quad (4.2)$$

ITEM DESCRIPTION	
11	
ISSUE	
REV	DATE
1	
2	
3	
4	
5	
FILM	
AP ROLL	SCALE
LIMIT	ENG. J. Nijana
8708	CHKD
REF. No.	APP. H. Kijana

13MP AZ - EL ANTENNA
ASSY
182-511310-XX

SCALE 0 1000

FIG. 2-2

รูปที่ 4.1 การติดตั้งสายอากาศระบบแคสซีเกรน

$$\text{ในขณะที่ } E_o = -j\beta_m/k_{cm}$$

$$C_m = k_o \alpha / \beta_m$$

พิจารณาการกระจายของสนามบนช่องเปิดโดยจัดสนามไฟฟ้า E_r, E_θ ให้อยู่ในรูปออร์ทอกอนอลขององค์ประกอบแบบคาร์ทีเซียน (Cartesian Component) ดังนี้

$$E_x = E_r \cos \theta - E_\theta \sin \theta \quad (4.3)$$

$$E_y = E_r \sin \theta + E_\theta \cos \theta \quad (4.4)$$

เมื่อ E_x และ E_y เป็นองค์ประกอบสนามในทิศทาง x และ y ตามลำดับ

แทนสมการ (3.1 ก) และสมการ (4.1) และ (4.2) ในสมการ (4.3) และ (4.4) และใช้

$$\begin{aligned} \text{ความสัมพันธ์ } J_{n-1}(k_{cm}r) + J_{n+1}(k_{cm}r) &= 2J'_n(k_{cm}r) \text{ และ } J_{n-1}(k_{cm}r) - J_{n+1}(k_{cm}r) \\ &= \frac{2n}{k_{cm}r} J_n(k_{cm}r) \text{ จะได้ว่า} \end{aligned}$$

$$E_x = \frac{E_o}{2} \{ J_{n-1}(k_{cm}r) (1 - C_m) \cos((n-1)\theta) + J_{n+1}(k_{cm}r) (1 + C_m) \cos((n+1)\theta) \} \quad (4.5)$$

$$E_y = \frac{E_o}{2} \{ J_{n-1}(k_{cm}r) (1 - C_m) \sin((n-1)\theta) + J_{n+1}(k_{cm}r) (1 + C_m) \sin((n+1)\theta) \} \quad (4.6)$$

พิจารณาสมการ (4.5) และ (4.6) ถ้า $n = 1$ จะเห็นว่าเทอมแรกของสมการ (4.5)

เป็นฟังก์ชันที่ไม่ขึ้นกับมุม θ ส่วนเทอมที่สองของสมการ (4.5) และ (4.6) เป็นฟังก์ชันที่ขึ้นกับ

มุม θ ดังนั้นให้ $n = 1$ แล้วจัดเทอมใหม่ดังนี้

$$E_x = \frac{E_o}{k+1} \{ J_0(x\rho) + \kappa J_2(x\rho) \cos(2\theta) \} \quad (4.7)$$

$$E_y = \frac{E_o}{k+1} \{ \kappa J_2(x\rho) \sin(2\theta) \} \quad (4.8)$$

$$\kappa = \frac{1 + c_m}{1 - c_m} \quad \text{เมื่อ } \alpha = 1 \text{ จะได้ } \kappa = \frac{J_0(x)}{J_2(x)} \quad \text{และ}$$

$$\alpha = 1 \text{ จะได้ } \kappa = \frac{J_2(x)}{J_0(x)}$$

$$x = k_{cm} a$$

$$\rho = r/a$$

พิจารณา E_x และ E_y โดยการแปรค่าตัวแปร x จะเห็นว่าเมื่อ $x = 2.405$ จะได้ว่า $k = 0$ เมื่อ $\alpha = 1$ ดังนั้น

$$E_x = E_0 J_0(x\rho) \quad , \quad E_y = 0 \quad (4.9)$$

สมการ (4.9) นี้แสดงสนามที่ช่องเปิดอยู่ในรูปขั้วคลื่นเชิงเส้น (LINEAR POLARIZED FORM) จะเห็นได้จากเงื่อนไข $n = 1$ และ $x = 2.405$ นี้ขั้วคลื่นในแนวไขว้ (CROSS POLARIZATION) ถูกขจัดออกไปอย่างสมบูรณ์ หากกระจาย $J_0(x\rho)$ ในรูปของอนุกรมกำลัง สามเทอมแรก จะมีการกระจายของฟังก์ชัน ดังนี้

$$J_0(x\rho) = 1 - \frac{(x\rho)^2}{4} + \frac{(x\rho)^4}{32} \quad (4.10)$$

เปรียบเทียบการกระจายนี้กับฟังก์ชันเกาสเซียน (GAUSSIAN FUNCTION) $\exp(-(x\rho/2)^2)$ เมื่อ

$$\exp\{- (x\rho/2)^2\} = 1 - \frac{(x\rho)^2}{4} + \frac{(x\rho)^4}{16} \quad (4.11)$$

จะเห็นได้ว่าฟังก์ชันทั้งสองแตกต่างกันเพียง 1.7 เปอร์เซ็นต์ ที่ค่า $x\rho = 1$ ดังนั้น E_x จึงประมาณได้ว่าเป็นฟังก์ชันเกาสเซียน และไม่ขึ้นกับมุม θ ซึ่งจากความสัมพันธ์การแปลงฟูเรียร์ (FOURIER TRANSFORM) ระหว่างแพทเทิร์นสนามที่ระยะไกล (FAR FIELD PATTERN) กับการกระจายสนามที่ช่องเปิด จะได้ว่าการแปลงฟูเรียร์ของเกาสเซียนฟังก์ชันยังคงเป็นเกาสเซียนฟังก์ชัน จึงอาจคาดได้ว่าแพทเทิร์นการแผ่คลื่นของท่อนำคลื่นแบบคอร์รูเกตเมื่อ $n = 1$, $x = 2.405$ เป็นเกาสเซียนโดยประมาณ ดังนั้นแพทเทิร์นสนามที่ระยะไกลจึงมีลักษณะสมมาตร และโลปด้านข้าง (SIDELOBE) มีระดับต่ำ สำหรับกรณี $x = 1.841$ ซึ่งสอดคล้องกับโหมดเด่น (DOMINANT MODE) ของท่อนำคลื่นทรงกระบอกกลมธรรมดา คือ โหมด TE_{11} ในท่อนำคลื่นแบบคอร์รูเกตโหมด TE_{11} จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความลึกของสล๊อตมีค่าเท่ากับ $n\pi/2$ โดย n เป็นค่าจำนวนเต็มบวกซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไข $E_z = 0$ ที่ผิวขอบเขต ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวใช้สำหรับการแมทซ์สนามที่ช่องต่อจากท่อนำคลื่นธรรมดาไปสู่ท่อนำคลื่นแบบคอร์รูเกต ดังนั้นสำหรับท่อนำคลื่นแบบคอร์รูเกตเมื่อให้ x แปรค่าจาก 2.405 ถึง 1.841 แพทเทิร์นการ

แผ่นคลื่นจะเปลี่ยนจากแพทเทิร์นที่มีลักษณะสมมาตรมาเป็นแพทเทิร์นที่มีลักษณะไม่สมมาตร ในการหาความกว้างแถบคลื่นของท่อนำคลื่นแบบคอร์รูเกตจะพิจารณาจากการแปรค่า x ในช่วง 1.841 ถึง 2.405 นี้

$$x_1 \leq x \leq x_2 \quad (4.12)$$

เมื่อ $x_1 = 1.841$ และ $x_2 = 2.405$

4.1.1.1 วิธีการคำนวณ

จากสมการ (4.7) และ (4.8) นำมาทำโปรแกรมหาผลการกระจายสนามที่ช่องเปิดของท่อนำคลื่นแบบคอร์รูเกต โดยกำหนดให้ x มีค่าเท่ากับ 1.841, 2.1 และ 2.405 ตามลำดับ และที่ค่า x แต่ละค่าจะหาค่าตอบของการกระจายสนาม เมื่อมุม θ เท่ากับ 0 องศา และ 90 องศา สำหรับสนามไฟฟ้าในระนาบ E และระนาบ H ตามลำดับ (ดูภาคผนวก จ.)

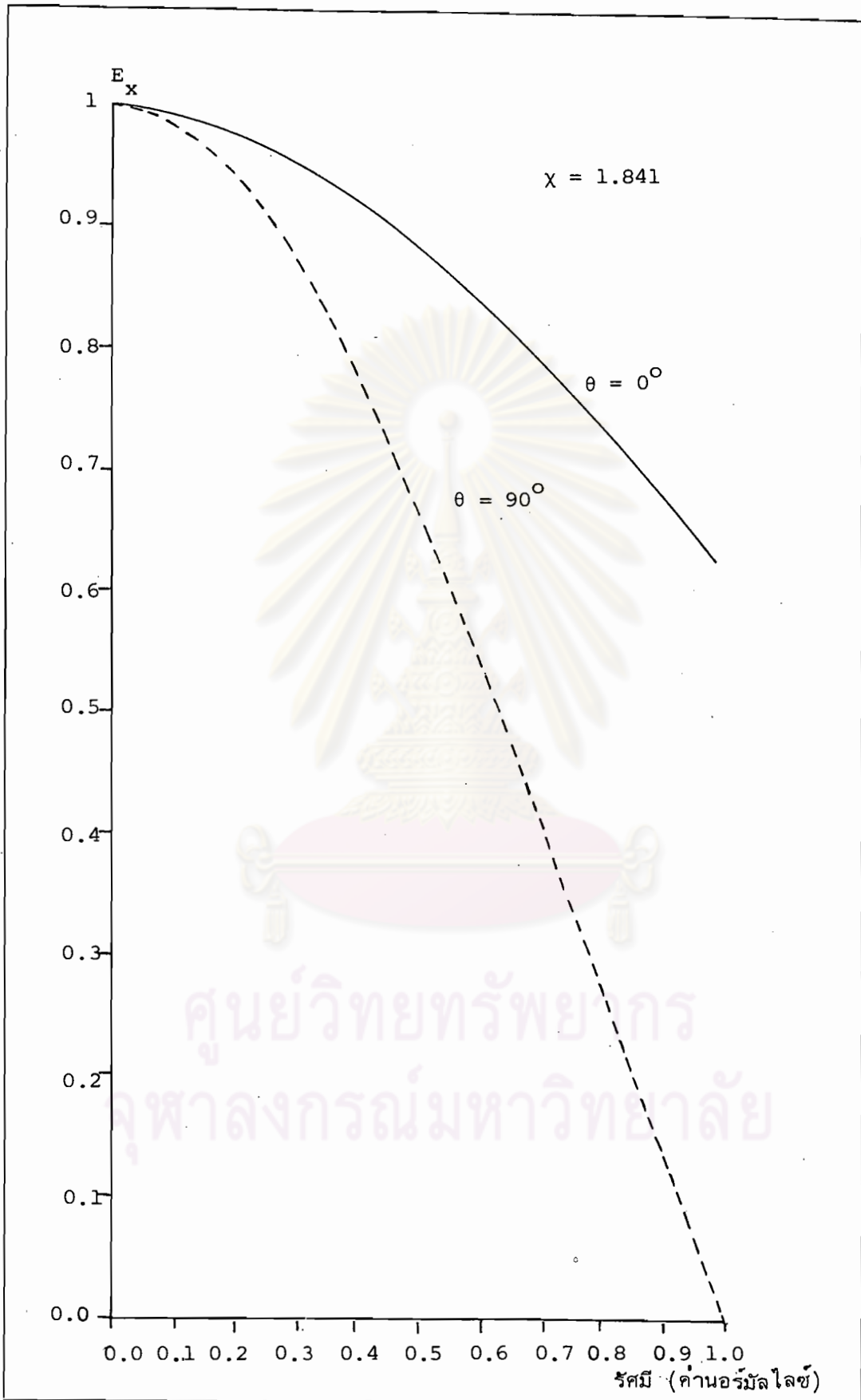
4.1.1.2 ผลการคำนวณ

ผลการคำนวณแสดงในรูปที่ 4.2 , 4.3 และ 4.4 แสดงการกระจายของสนามบนช่องเปิดของท่อนำคลื่นแบบคอร์รูเกตที่ค่า x เท่ากับ 1.841 , 2.1 และ 2.405 ตามลำดับ ลักษณะการกระจายของสนามบนช่องเปิดนี้มีผลต่อสนามเลี้ยวเบนในระนาบที่ไกลออกไปมากเนื่องจากสนามบนช่องเปิดทำหน้าที่เป็นแหล่งกำเนิดของสนามเลี้ยวเบนที่ไกลออกไป และจะสังเกตได้ว่าการกระจายของสนามบนช่องเปิดของท่อนำคลื่นแบบคอร์รูเกต เมื่อ $x = 1.841$ การกระจายสนามในระนาบ E และระนาบ H มีลักษณะอสมมาตร (ASYMMETRY) ค่อนข้างมาก จะดีขึ้นเมื่อค่า x เท่ากับ 2.1 และเข้าสู่สมมาตร (SYMMETRY) เมื่อค่า x เท่ากับ 2.405

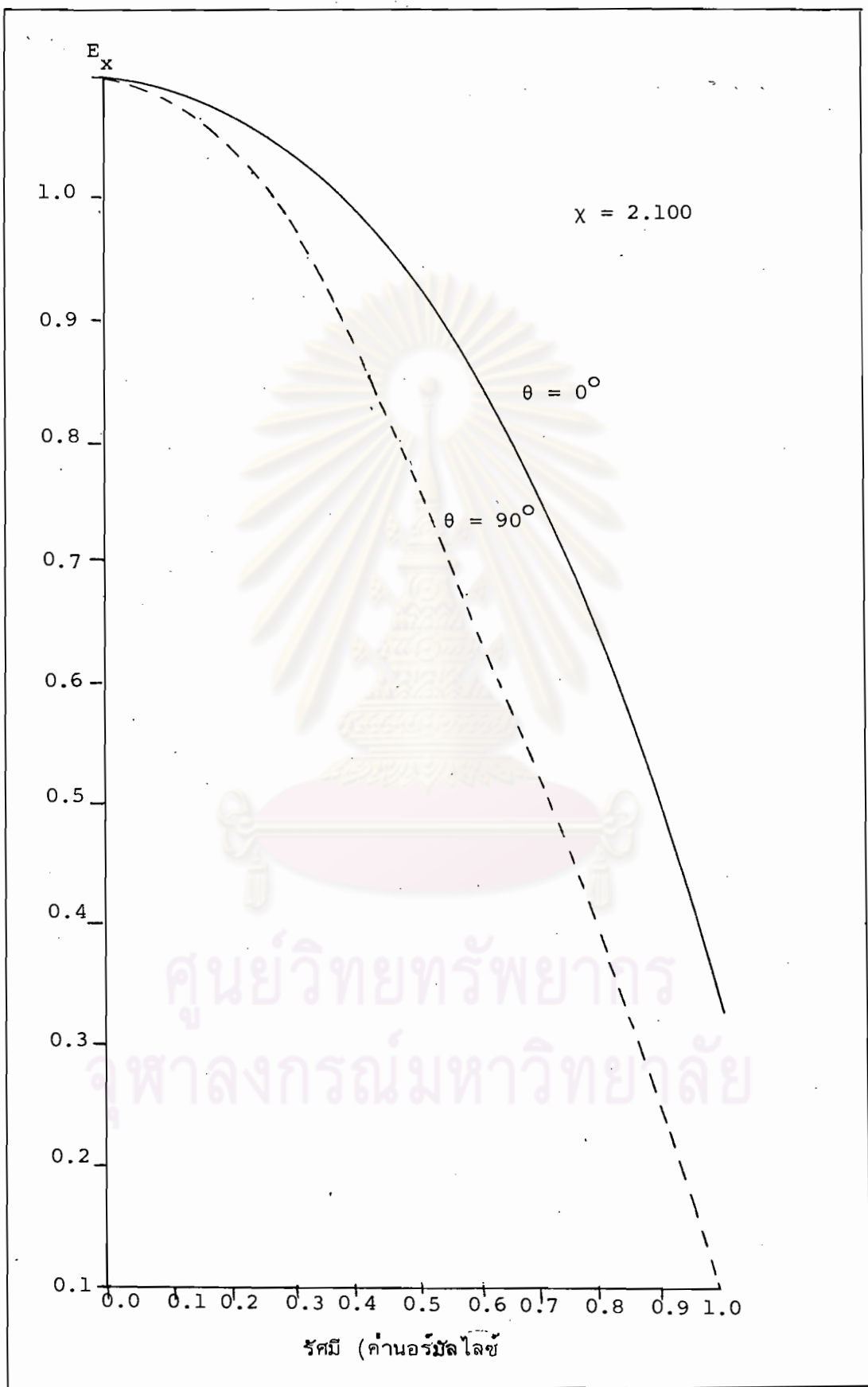
4.1.2 การกระจายเชิงเฟสของสนามที่ช่องเปิด

สำหรับสายอากาศแบบฮอร์น (รูปที่ 4.5) ถ้าความยาว l มีจำกัด เฟสของสนามแม่เหล็กไฟฟ้าบนช่องเปิดจะไม่สม่ำเสมอ ถ้าความยาว l ยาวมากๆ ผลดังกล่าวจะมีน้อย แต่ในกรณีคอร์รูเกตฮอร์นที่ใช้เป็นอุปกรณ์บ่อนสัญญาณปฐมภูมิของจานสายอากาศชนิดแคสซีเกรน ความยาว l ยาวไม่มากนัก จะต้องนำผลอันเนื่องมาจากความไม่สม่ำเสมอของเฟสมาพิจารณาด้วยการหาความแตกต่างของเฟสจะใช้จุดศูนย์กลางของช่องเปิดเป็นจุดอ้างอิง

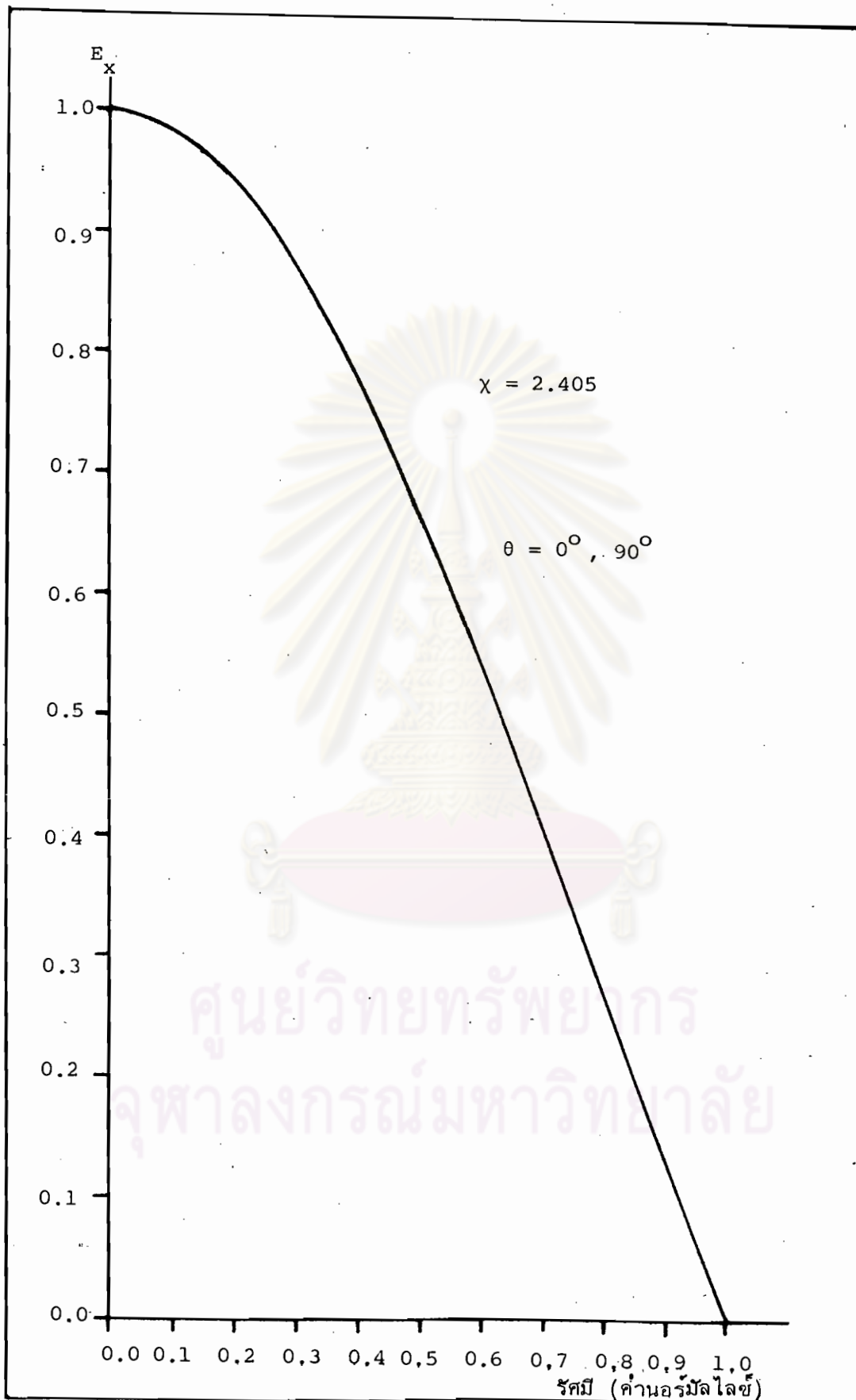

รูปที่ 4.2 การกระจายของสนามบนช่วงเปิด เมื่อ $\chi = 1.841$

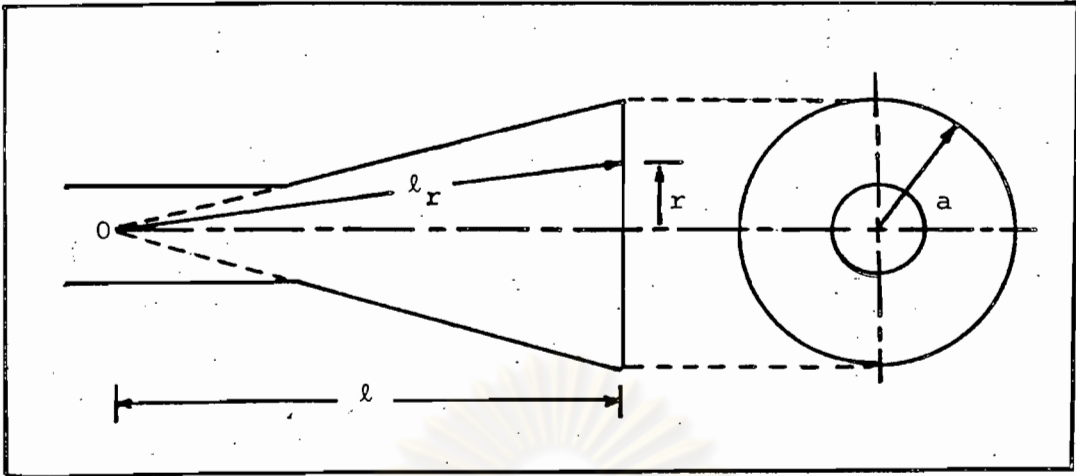

รูปที่ 4.3 การกระจายของสนามบนช่องเปิด เมื่อ $\chi = 2.100$

รูปที่ 4.4 การกระจายของสนามบนช่องเปิด เมื่อ $\chi = 2.405$

รูปที่ 4.5 ความแตกต่างของเฟสบนช่องเปิดของฮอร์นรูปกรวยกลม

จากรูปที่ 4.5 ระยะทางจากจุดศูนย์กลางถึงตำแหน่ง r จะเป็นดังนี้

$$l_r = \{l^2 + r^2\}^{1/2}$$

ในกรณี $r < l$ สามารถประมาณค่าโดยใช้อนุกรมของมาคลอรีน (Maclaurin Series) สำหรับการประมาณค่าที่สอง

$$l_r = l \left\{ 1 + \frac{1}{2} \left(\frac{r}{l}\right)^2 - \frac{1}{8} \left(\frac{r}{l}\right)^4 \right\}$$

หาความแตกต่างระหว่าง l กับ l_r โดยให้ $\Delta l_r = l_r - l$

จะได้ว่า $\psi_a = k \cdot \Delta l_r$

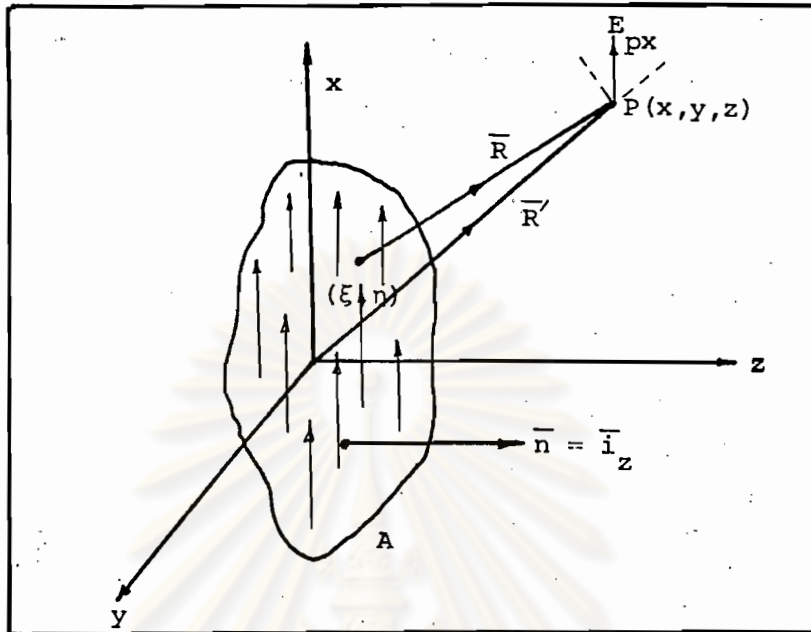
$$\doteq \frac{\pi}{\lambda} \frac{a^2}{l} \rho^2$$

(4.13)

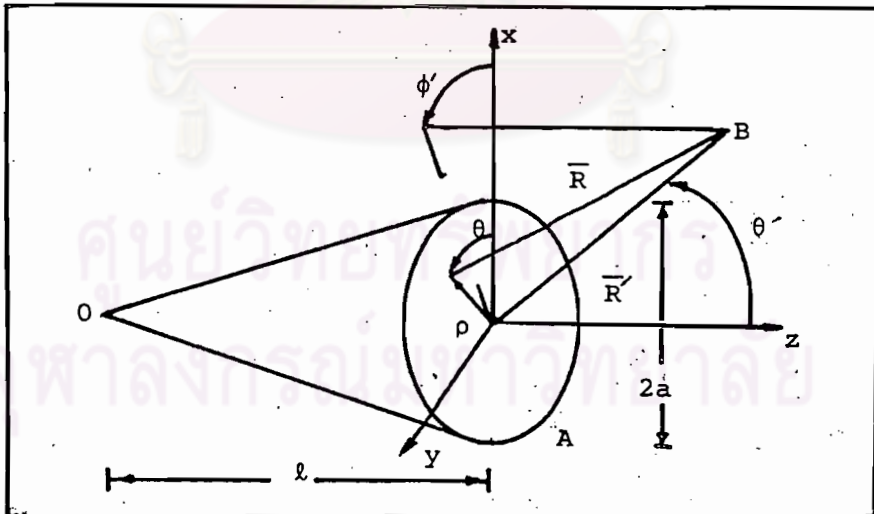
เมื่อ ψ_a เป็นการกระจายเชิงเฟสที่ช่องเปิดของฮอร์น

4.2 วิธีหาลูกราคำนวณแพทเทอรันการแผ่คลื่น

โดยทั่วไปโครงสร้างของสายอากาศแบบแคลสซีเกรนบริเวจงานสะท้อนรองและจุดโฟกัสของงานสะท้อนหลักจะอยู่ไม่ไกลจากปากฮอร์นมากนัก ในเงื่อนไขเช่นนี้สนามที่แผ่กระจายจากปากฮอร์นที่บริเวณดังกล่าวจะเป็นสนามเลี้ยวเบนที่อยู่ในโซนเฟรสเนล

รูปที่ 4.6 แสดงการประมาณด้วยสนามสเกลาร์

รูปที่ 4.7 แกนประสานอ้างอิงสำหรับหาแพทเทอร์นการแผ่คลื่น

ในกรณีที่เรากำลังพิจารณานี้สนามบนช่องเปิดเกือบจะมีขั้วคลื่นเป็นแบบเชิงเส้นอย่างสมบูรณ์ มีพลังงานเพียงส่วนน้อย เท่านั้นที่อยู่ในสนามตามแนวขั้วคลื่นไซวี และได้ตรวจสอบในหัวข้อ 4.1 แล้วว่าการกระจายสนามบนช่องเปิดประมาณได้ว่าเป็นการกระจายแบบเกาเซียน ซึ่งหมายความว่าแพทเทิร์นการแผ่คลื่นมีลักษณะสมมาตรรอบแกน z และพลังงานส่วนใหญ่เกาะกลุ่มอยู่ใกล้แกน z ทำให้เราสามารถหาสนามเลี้ยวเบนในโซนเฟรสเนล โดยใช้การประมาณในรูปสนามสเกลาร์ (SCALAR FIELD APPROXIMATION) ได้ กล่าวคือ จะจำกัดให้การกระจายของสนามบนช่องเปิดเป็นสนามระนาบ โดยสมมติให้สนามบนช่องเปิดมีขั้วคลื่นสม่ำเสมอในทิศทางหนึ่ง ในที่นี้คือ ทิศทาง x และสนามบนช่องเปิดอยู่ในระนาบ $x-y$ (รูปที่ 4.6) โดยจุดบนช่องเปิดที่เราพิจารณา คือ (ξ, η) และจุดสังเกตคือจุด $p(x, y, z)$ ให้สนามบนช่องเปิดเป็น $F(\xi, \eta)$

$$\text{โดย } F(\xi, \eta) = A(\xi, \eta) \exp(-j\psi(\xi, \eta)) \quad (4.14)$$

เมื่อ $A(\xi, \eta)$ เป็นการกระจายเชิงขนาดของสนามบนช่องเปิด

และ $\psi(\xi, \eta)$ เป็นการกระจายเชิงเฟสของสนามบนช่องเปิด

ใช้แกมมาอ้างอิงตามรูปที่ 4.7 โดย

$\bar{R}$ เป็นเวกเตอร์หน่วยในทิศทางจากจุด (ξ, η) บนช่องเปิดไปยังจุดสังเกต P

และ $\bar{R}'$ เป็นเวกเตอร์หน่วยในทิศทางจากจุดกำเนิดไปยังจุดสังเกต P

จะได้สนามเลี้ยวเบนในโซนเฟรสเนลดังนี้⁹

$$E_p = \frac{j}{2} \frac{\exp(-jkR)}{R'} \int_A F(\xi, \eta) \exp(-jkr_p) (\cos\theta + \bar{i}_z \cdot \bar{S}) \rho d\rho d\theta \quad (4.15)$$

$$\text{โดย } F(\xi, \eta) = E_a \exp(-j\psi_a)$$

เมื่อ E_a เป็นการกระจายสนามบนช่องเปิด

$$\psi_a \doteq \frac{\pi}{\lambda} \frac{a^2}{l} \rho^2 \text{ เป็นความคลาดเคลื่อนเฟสบนช่องเปิด}$$

และ $\bar{n}$ เป็นเวกเตอร์หน่วยที่ตั้งฉากกับผิว ในกรณีการประมาณด้วยสนามสเกลาร์ $\bar{n} = \bar{i}_z$

โดย $\bar{i}_z$ เป็นเวกเตอร์หน่วยในทิศทางเทอม $\bar{i}_z \cdot \bar{S}$ เกิดขึ้นจากการกระจายเชิงเฟสที่ไม่สม่ำเสมอบนช่องเปิด ซึ่งแทนการเบี่ยงเบนไปจากค่าคงตัวเฟสมาก ซึ่งจะเกิดขึ้นสำหรับคลื่นที่มีลักษณะ

กระจัดกระจาย (DISPERSION) สูง ซึ่งเงื่อนไขนี้หมายถึง กรณีที่พลังงานในสนามเลี้ยวเบนไม่

เกาะกลุ่มในบริเวณแกน z ในกรณีที่การเบี่ยงเบนของเฟสดังกล่าวมีไม่มากนัก เทอม $\bar{i}_z \cdot \bar{S}$

ประมาณได้ว่าเป็นค่าคงตัวให้เท่ากับ 1 และในส่วนที่เป็นฟังก์ชันของขนาดที่ขึ้นกับมุม θ พิจารณาได้ว่า θ มีค่าใกล้เคียงศูนย์ สำหรับ r_b โดยทั่วไปหาได้ดังนี้

$$r_b = \{(x-\xi)^2 + (y-\eta)^2 + z^2\}^{\frac{1}{2}} \quad (4.16)$$

สำหรับแกนประสานทรงกลมจะได้ว่า

$$\begin{aligned} x &= R' \sin \theta' \cos \phi' = R\alpha \\ y &= R' \sin \theta' \sin \phi' = R\beta \\ z &= R' \cos \theta' \end{aligned} \quad (4.17)$$

แทนความสัมพันธ์เหล่านี้ในสมการ (4.16) จะได้

$$\begin{aligned} R &= R' - (\alpha\xi + \beta\eta) + \frac{\xi^2 + \eta^2 - (\alpha\xi + \beta\eta)^2}{2R'} = R' + r_b \\ &\doteq R' - \rho \sin \theta' \cos(\theta - \phi') + \frac{\rho^2}{2R'} \end{aligned}$$

โดยตัดเทอมกำลังสองทิ้งไป

$$\text{เพราะฉะนั้น } r_b = R - R' = -\rho \sin \theta' \cos(\theta - \phi') + \frac{\rho^2}{2R'} \quad (4.18)$$

จะได้สนามเลี้ยวเบนในโซนเฟรสเนลดังนี้

$$E_p = \frac{j}{\lambda} \frac{\exp(-jkR)}{R'} \int_0^{2\pi} \int_0^1 E_a \exp(-j\psi_a) \cdot \exp\{jk(a \rho \sin \theta' \cos(\theta - \phi') - \frac{a}{2R'} \rho^2)\} \rho d\rho d\theta \quad (4.19)$$

แทนค่า E_a สำหรับการกระจายสนามในแนวแกน x และ y จากสมการ (4.7) และ (4.8) ตามลำดับ และแทน ψ_a สำหรับการกระจายเชิงเฟสสมการ (4.13) ในสมการ (4.19) และใช้ความสัมพันธ์

$$\int_0^{2\pi} \frac{\exp\{j x \cos(\theta - \phi')\}}{\sin} (\theta) d\theta = 2\pi j^n \frac{\cos}{\sin} (n \phi') J_n(x)$$

หาสนามเลี้ยวเบนในโซนเฟรสเนลในแนวแกน x และ y ได้ดังนี้

$$E_{px} = \frac{j2\pi \exp(-jkR) a^2 E_0}{\lambda R'(\kappa+1)} \{I_1 - \kappa I_2 \cos \phi'\} \quad (4.20)$$

$$E_{py} = \frac{j2\pi \exp(-jkR) a^2 E_0}{\lambda R'(\kappa+1)} -\kappa I_2 \sin 2\phi' \quad (4.21)$$

เมื่อ $u = \kappa a \sin \theta'$

$$I_1 = \int_0^1 J_0(\chi\rho) J_0(u\rho) \exp(-j2\pi t\rho^2) \rho d\rho$$

$$I_2 = \int_0^1 J_2(\chi\rho) J_2(u\rho) \exp(-j2\pi t\rho^2) \rho d\rho$$

$$t = \frac{a^2}{2\lambda} \left(\frac{1}{\ell} + \frac{1}{R} \right)$$

4.3 วิธีการคำนวณ

จากสมการ (4.20) และ (4.21) จะเห็นได้ว่าสนามเลี้ยวเบนแสดงในรูปของอินทิกรัล (FIELD INTEGRAL) ซึ่งในเชิงวิเคราะห์กระทำได้ยาก ทั้งนี้เนื่องจากอินทิแกรนด์มีลักษณะสลับซับซ้อน อินทิกรัลดังกล่าวจำเป็นต้องหาโดยวิธีการเชิงเลขและใช้เครื่องคำนวณ¹⁰ ซึ่งวิธีการเชิงเลขที่ใช้มีได้หลายวิธี โดยในที่นี้จะใช้การอินทิเกรตด้วยกฎสี่เหลี่ยมคางหมู (TRAPEZOIDAL INTEGRATION) ที่ใช้วิธีนี้เนื่องจากมีข้อดีที่อัลกอริทึม (ALGORITHM) ง่ายไม่ซับซ้อนและลักษณะของอินทิแกรนด์เป็นฟังก์ชันที่สามารถหาค่าได้จากตารางค่าฟังก์ชัน (ในที่นี้ใช้ตารางค่าของฟังก์ชันเบสเซล*) และฟังก์ชันคณิตศาสตร์ภายในเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ (ในที่นี้คือ $\sin$ และ $\cos$) แต่วิธีนี้ใช้เวลาคอมพิวเตอร์ (COMPUTER TIME) มาก เนื่องจากค่าความแม่นยำของคำตอบขึ้นอยู่กับการแบ่งอันตรภาคชั้น (INTERVAL) ของขนาดชั้น (STEP SIZE) เมื่อดูจากคำตอบเชิงเลขสำหรับการหาแพทเทิร์นการแผ่คลื่น ซึ่งแบ่งถึง 800 อันตรภาคชั้นได้ความแม่นยำของเลขนับสำคัญ 3 ตำแหน่งหนึ่งคำตอบใช้เวลา 270 วินาที (ดูจากภาคผนวก จ.)

* ตารางค่าของฟังก์ชันเบสเซล ดูได้จากเอกสารอ้างอิงที่ 8 หน้า 390-396

4.4 ผลการคำนวณ

การทำแพทเทิร์นการแผ่คลื่นแสดงได้โดยพิจารณาจากพารามิเตอร์ χ , u และ t เมื่อ u เป็นพารามิเตอร์ซึ่งแสดงค่าของความสัมพันธ์ระหว่างความยาวคลื่น λ , รัศมีของปากฮอร์น a , และมุมของแพทเทิร์น (RADIATION PATTERN ANGLE) θ' และ t เป็นพารามิเตอร์ซึ่งแสดงค่าของความสัมพันธ์ของขนาดของฮอร์น ความยาวคลื่น และระยะห่างจากจุดสังเกตมายังปากฮอร์น. โดยเราจะศึกษาผลกระทบของ χ และ t ต่อแพทเทิร์นการแผ่คลื่นของสายอากาศแบบคอร์รูเกตเท็คฮอร์น

4.4.1 ผลกระทบของ χ ต่อแพทเทิร์นการแผ่คลื่น

เมื่อความยาวของฮอร์น l และระยะทางจากจุดสังเกต R มีค่ามาก ประมาณได้ว่า $t = 0$ ตามรูปที่ 4.8, 4.9 และ 4.10 แสดงแพทเทิร์นการแผ่คลื่นเมื่อคำนึงถึงผลกระทบเนื่องจาก χ เมื่อให้ χ มีค่า 1.841, 2.100 และ 2.405 ตามลำดับ จะพบว่าแพทเทิร์นการแผ่คลื่นจะมีลักษณะเข้าสู่สมมาตร และโลปข้างเคียงมีระดับต่ำลงเมื่อ χ เข้าสู่ค่า 2.405

4.4.2 ผลกระทบของ t ต่อแพทเทิร์นการแผ่คลื่น

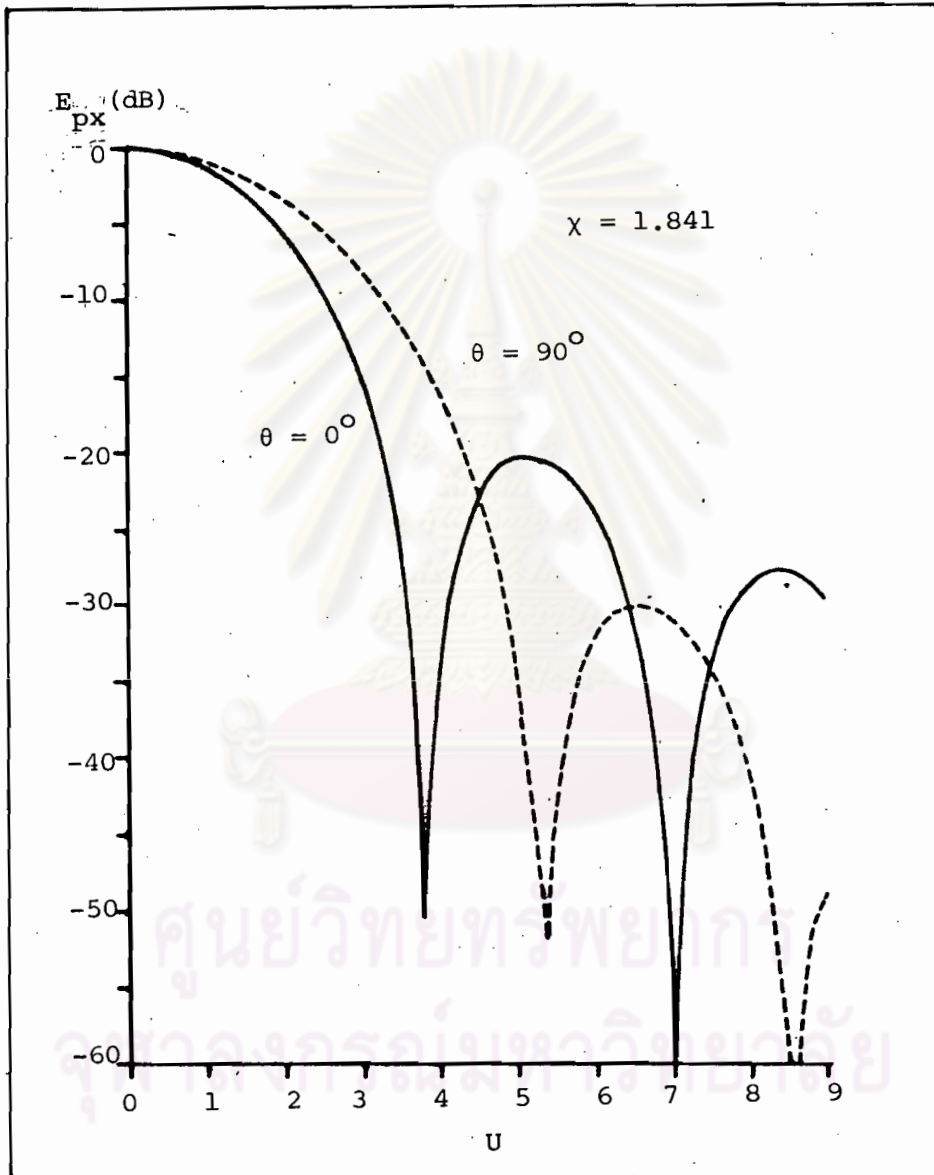
เมื่อความยาวของฮอร์น l และระยะทางจากจุดสังเกต R มีค่าไม่มากนักเมื่อเทียบกับกำลังสองของเส้นผ่าศูนย์กลางของช่องเปิด จะได้ว่า t มีค่ามากกว่าศูนย์ เพื่อที่จะศึกษาผลกระทบของ t ต่อแพทเทิร์นการแผ่คลื่น ดังนั้นจะแปรค่า t ให้มีค่าเท่ากับ 0.3, 0.4, 0.5, 0.9 และ 1.0 เมื่อ $\chi = 2.405$ และมุม $\phi = 0$. ดังรูปที่ 4.11 เมื่อสังเกตแพทเทิร์นผลลัพธ์ที่ได้เทียบกับแพทเทิร์นการแผ่คลื่นรูปที่ 4.10 เมื่อ $\chi = 2.405$, $t = 0$ และมุม $\phi = 0$ จะเห็นว่าแพทเทิร์นการแผ่คลื่นมีลักษณะโค้งลาดลงเรื่อยๆ เมื่อ u เพิ่มมากขึ้น ความกว้างของลำคลื่น (BEAMWIDTH) ของลำคลื่นหลัก (MAINBEAM) กว้างขึ้นและโลปข้างเคียงมีระดับสูงขึ้น ขณะที่ t มีค่าสูงขึ้น ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากความคลาดเคลื่อนเฟสกำลังสอง (QUADRATIC PHASE ERROR) ซึ่งแสดงในรูป $\psi_a(\rho) = 2\pi t \rho^2$ เป็นความคลาดเคลื่อนเฟสกำลังสองซึ่งขึ้นอยู่กับความยาวของฮอร์น รัศมีของช่องเปิดและระยะจากจุดสังเกต โดยแสดงการแปรผันของเฟสเมื่อ t มีค่าต่างๆ ไว้ด้วย. ซึ่งสังเกตได้ว่าเมื่อ $t = 0.3$ เฟสจะเปลี่ยนแปลงน้อยกว่ากรณีเมื่อ t มีค่ามากกว่านี้ ในบริเวณที่ u มีค่าไม่มากนักแต่เฟสจะเปลี่ยนแปลงรวดเร็วกว่า หาก u มีค่ามาก และในรูปที่ 4.12 แสดงผลกระทบของ t ที่แปรผันตามความถี่อย่างเดียวก่อนกำหนดให้ขนาดของ

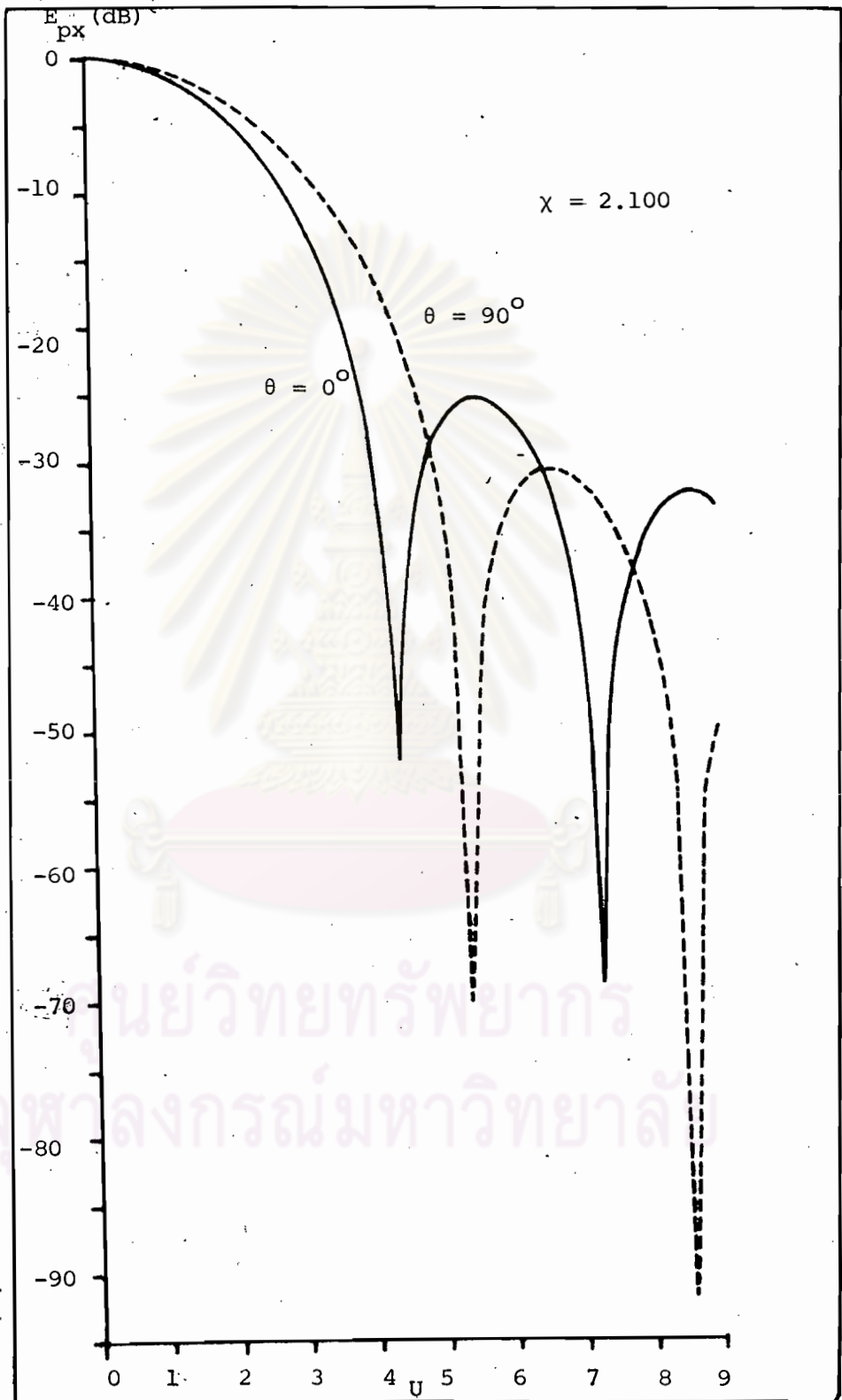
ฮอรั่นคองที และมุม θ คองที โดยพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงความถี่ในช่วง 1 ออกเตฟ โดยค่า t เปลี่ยนจาก 0.5 เป็น 1.0 และเปลี่ยนจาก 1.0 เป็น 2.0 พิจารณาการเปลี่ยนแปลงของเฟสจะพบว่าเมื่อระดับความแรงสัญญาณมีขนาด -10 dB ที่ $t = 0.5$ จะมีความคลาดเคลื่อนเฟสสัมพันธ์ 40 องศา เทียบกับเฟสที่ $n = 0$ หากเพิ่มความถี่ขึ้น 1 ออกเตฟ คือ $t = 1.0$ ความคลาดเคลื่อนเฟสจะลดมาอยู่บริเวณใกล้ศูนย์และเมื่อเพิ่มความถี่ขึ้นอีก 1 ออกเตฟ คือ $t = 2.0$ ความคลาดเคลื่อนเฟสจะยิ่งน้อยลง ในกรณีที่ $t < 0.5$ เช่นที่ $t = 0.4, 0.3$ และ 0.25 เป็นต้น จะเห็นว่าจะเกิดความคลาดเคลื่อนเฟสมากขึ้นเมื่อ t มีค่าน้อยลง โดยจะมีความต่างเฟสเมื่อเทียบกับ $t = 0.5$ อยู่ 9.747, 20.4, 25.39 องศา เมื่อ $t = 0.4, 0.3$ และ 0.25 ตามลำดับ ซึ่งในการเลือกขนาดของฮอรั่นควรใช้ค่า t ไม่ต่ำกว่า 0.4 เมื่อใช้งานในแถบความถี่กว้าง

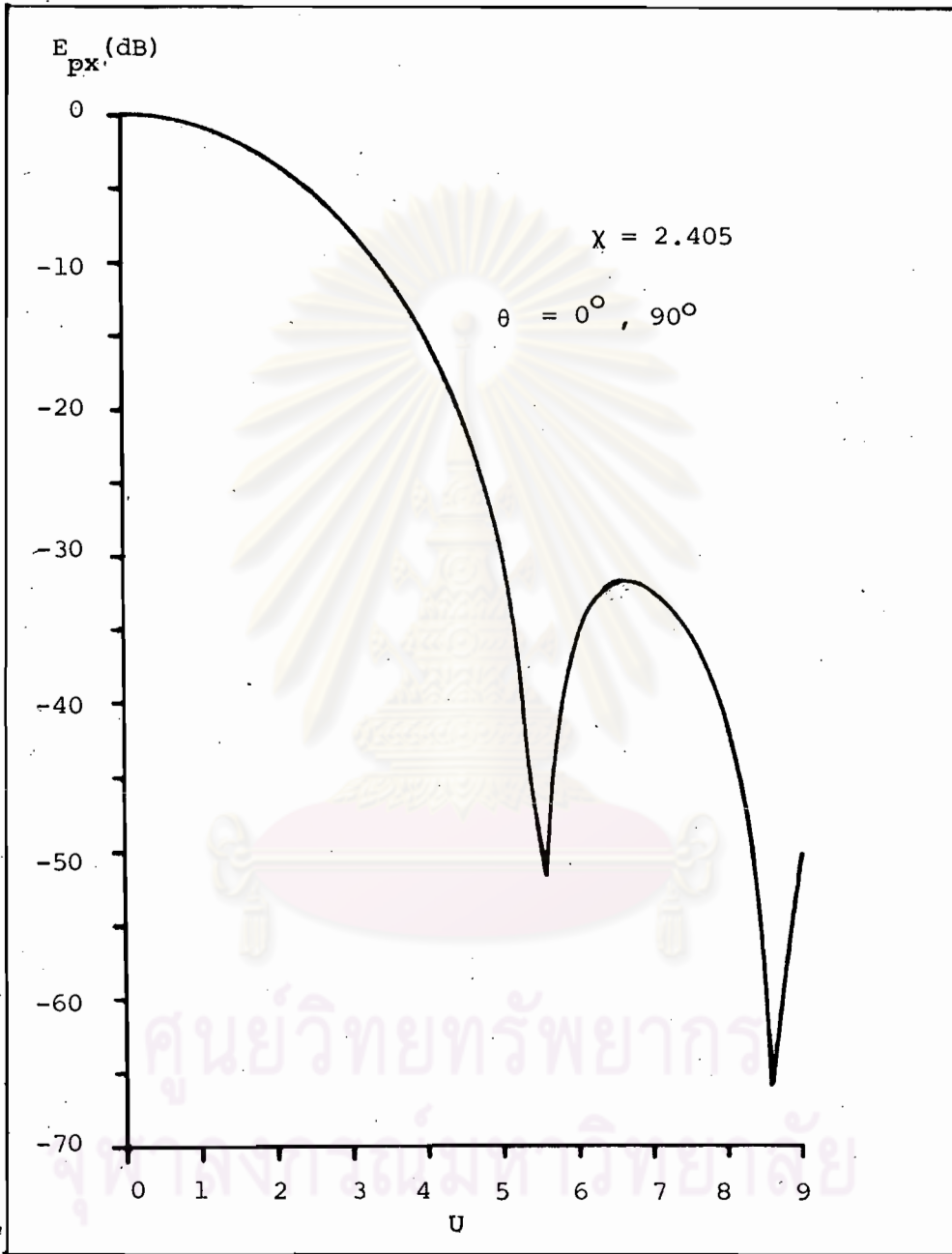
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

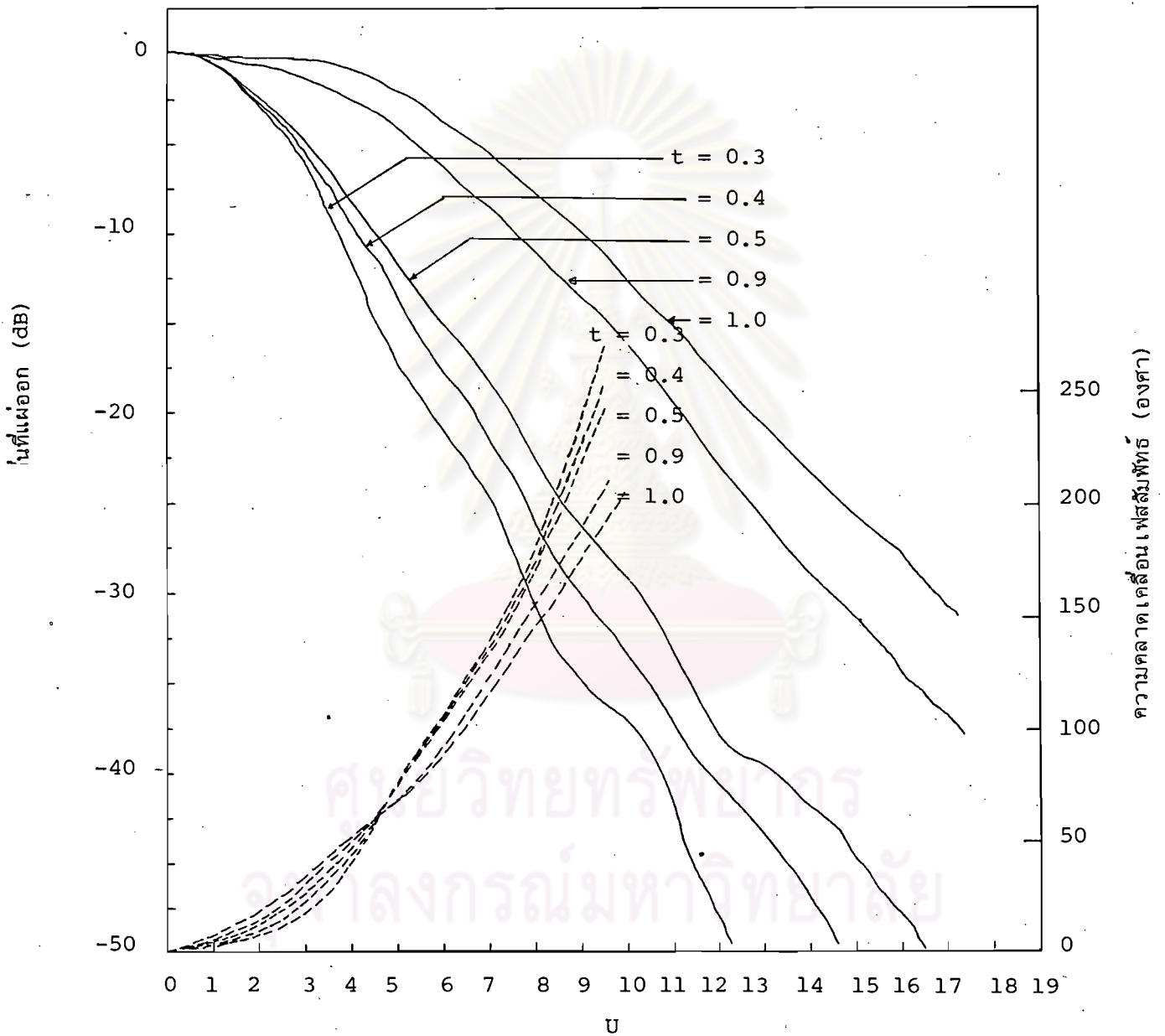
รูปที่ 4.8 แพทเทิร์นการแผ่คลื่นเมื่อคำนึงถึงผลกระทบ เนื่องจาก $\chi = 1.842$

รูปที่ 4.9 แพทเทิร์นการแผ่คลื่นเมื่อค่า χ คงที่ถึงผลกระทบเนื่องจาก $\chi = 2.100$

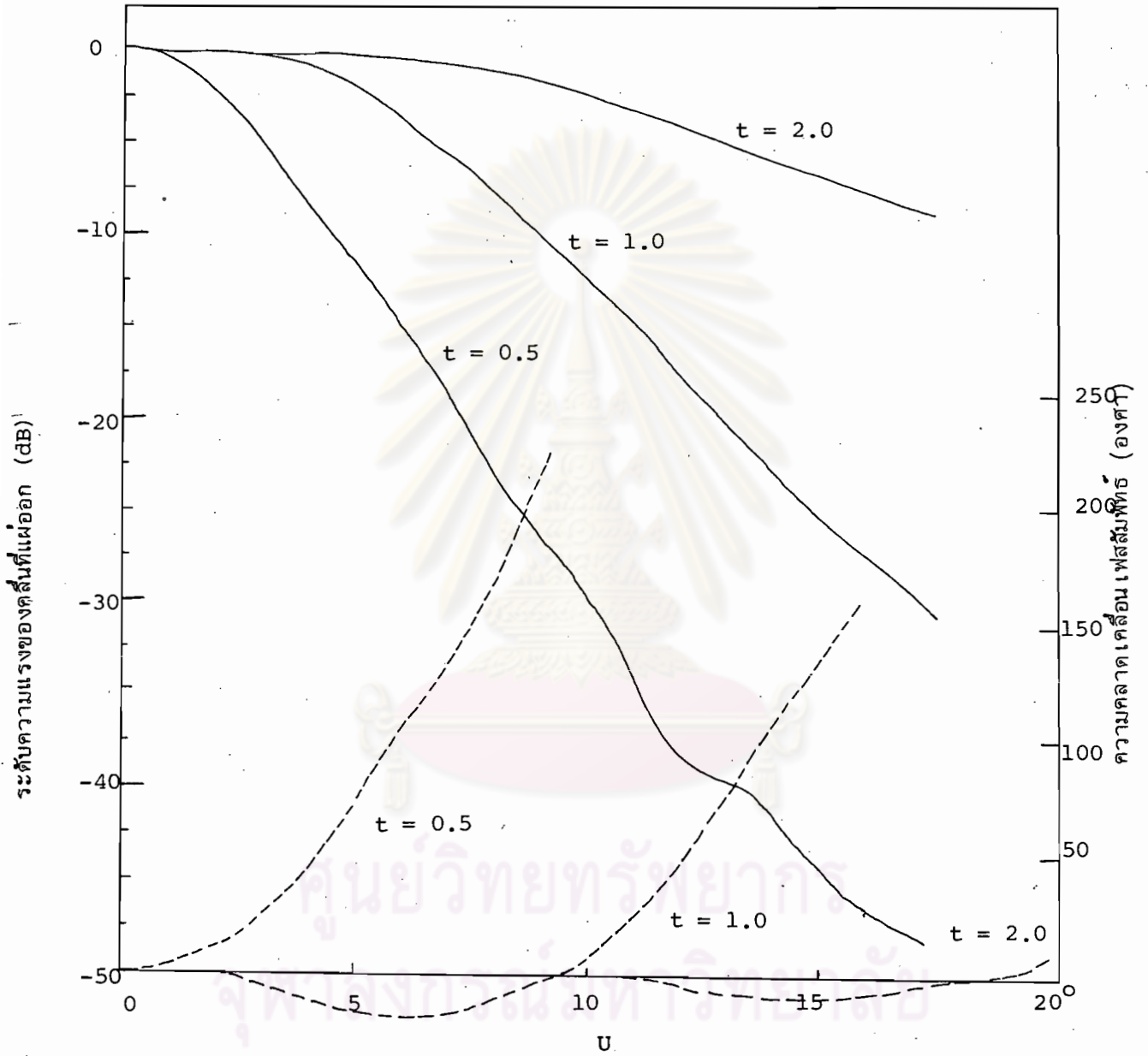

รูปที่ 4.10 แพทเทอรันการแผ่คลื่นเมื่อคำนวณถึงผลกระทบเนื่องจาก $\chi = 2.405$

รูปที่ 4.11 แพทเทิร์นการแผ่คลื่นเมื่อคำนึงถึงผลกระทบเนื่องจาก

- ขนาดของความแรงของคลื่นที่แผ่ออก
- ความคลาดเคลื่อนเฟสสัมพัทธ์

รูปที่ 4.12 แพทเทิร์นการแผ่คลื่นเมื่อคำนึงถึงผลกระทบเนื่องจาก t เมื่อ t แปรผันตามความถี่

_____ ขนาดของความแรงของคลื่นที่แผ่ออก

----- เฟสที่เปลี่ยนแปลงเทียบกับหน้าคลื่นที่ $t = 0.5$